

MINISTERUL EDUCAȚIEI AL REPUBLICII MOLDOVA

TAINILE COMUNICĂRII

**CURRICULUM OPȚIONAL PENTRU ÎNVĂȚĂMÎNTUL PRIMAR
(CLASELE I-IV)**

Chișinău, 2015

Lucrarea a fost aprobată în Consiliul Științifico-didactic al Institutului de Științe ale Educației

Coordonator științific: Mariana MARIN, dr.conf.univ, IȘE

Autori

- Mariana MARIN, dr. conf.univ. IȘE;
- Nina MÎNDRU, învățătoare, grad didactic superior, Gimnaziul M. Eminescu, or. Orhei;
- Lilia SOLOGUB, învățătoare, grad didactic întâi, Liceul Teoretic G. Călinescu, Chișinău;
- Elena POPA, învățătoare, grad didactic superior, Liceul Teoretic I. Creangă, mun. Chișinău;

CUPRINS

Preliminarii

I. Concepția didactică a disciplinei

II. Competențele- cheie transversale

III. Competențe transdisciplinare pentru treapta primară de învățământ

IV. Competențe generale ale disciplinei

V. Repartizarea temelor pe clase și pe unități de timp

VI. Competențe specifice disciplinei, unitățile de conținut, activități de învățare și evaluare

VII. Strategii didactice: orientări generale

VIII. Strategii de evaluare

Bibliografie selectivă

PRELIMINARII

Definirea statutului curriculumului

Idealul educațional al sistemului de învățământ curricular la nivelul Codului Educației reprezintă un model proiectiv, o anticipare ideală ce urmează a fi realizată ca finalitate a acțiunii de lungă durată din perspectiva evoluției societății în Republica Moldova. Idealul educativ al școlii din Republica Moldova constă în formarea personalității cu spirit de inițiativă, capabile de autodezvoltare, care să posede un sistem de cunoștințe și competențe necesare pentru independență de opinie și acțiune.

Predarea-învățarea în școală este considerată o comunicare, definită în termenii unei interacțiuni sociale. Analizând documentele politicii educaționale, observăm atenție deosebită acordată formării competențelor de comunicare, care este un deziderat al timpului și derivă din competența-cheie propusă de Consiliul European.

Prin racordarea la orientările moderne în materie de curriculum, noile programe abordează complementar problematica limbajului și a comunicării, deplasând accentul pe latura pragmatică a învățării limbii române. Modelul curricular al disciplinei s-a modificat, fiind compatibilizat cu modelul pedagogic al educației pentru pregătirea elevilor în sensul învățării pe toată durata vieții și pentru integrarea activă a acestora într-o societate bazată pe cunoaștere. Acesta vizează dubla calitate a limbii române, ca disciplină de studiu și ca limbă de școlarizare, responsabilă, din această ultimă perspectivă, de succesul școlar al elevilor la celelalte discipline de studiu.

În noul model curricular al disciplinei se precizează că scopul acesteia este „construirea unei culturi comunicaționale și literare de bază, elevul devenind capabil să înțeleagă lumea, să comunice și să interacționeze cu semenii, să-și utilizeze în mod eficient și creativ capacitățile proprii pentru rezolvarea unor probleme concrete din viața cotidiană, să poată continua în orice fază a existenței sale procesul de învățare, să fie sensibil la frumosul din natură și la cel creat de om”.

Curricula actuală propune abordarea limbii ca instrument de comunicare prin aplicarea „modelului comunicativ-funcțional”. Acesta se înscrie în „pedagogia comunicării”, care se caracterizează printr-un pronunțat caracter funcțional și prin „dezvoltarea integrată a capacităților de receptare și de exprimare orală, respectiv de receptare a mesajului scris și de exprimare scrisă”. Noua abordare integratoare a limbii și literaturii române se face din perspectivă interdisciplinară, fapt susținut și de regăsirea tuturor competențelor-cheie europene în conținutul acesteia. Totodată, parcurgerea noului curriculum evidențiază caracterul pragmatic al abordării și consonanța acestuia cu documentele emise de UE în domeniul politicilor lingvistice.

Curriculumul dat reprezintă un document normativ reglator, elaborat în baza standardelor educaționale de competență și de conținut, care oferă parcursul educațional al disciplinei pe întreaga perioadă de studiu.

Funcțiile curriculumului opțional „Tainele comunicării”

Proiectivă, întrucât servește un reper pentru proiectarea didactică și desfășurarea procesului educațional, ce urmează a fi realizat ca finalitate a acțiunilor.

Normativă și reglatoare a procesului de predare – învățare a disciplinei, „Tainele comunicării” în contextul învățării centrate pe elev, deoarece definește clar *ce? cum? și cu ce?* trebuie să realizăm conținuturile propuse.

Formativă, pentru faptul că îl transformă pe elev din obiect în subiect al propriei formări prin participarea sa activă la procesul de învățare, în condițiile în care în elaborarea lui s-a ținut seama de interesele și aptitudinile lor.

Modalități de aplicare: lecții, activități extracurriculare.

Beneficiarii: Curriculumul este conceput pentru cadrele didactice din învățământul primar, elevi, părinți.

Administrarea disciplinei

Statutul disciplinei	Aria curriculară	Clasa	Nr/ore săptăm.	Nr/ore anual
Disciplină opțională	Limbă și comunicare	I	1	34
		II	1	34
		III	1	34
		IV	1	34

I. Concepția didactică a disciplinei

Definirea disciplinei: Tainele comunicării.

Competența fundamentală a educației lingvistice și literar-artistice este comunicarea, iar îmbogățirea cunoștințelor elevilor și formarea unui vocabular bogat și nuanțat sunt prioritățile oricărui dascăl. Premisele date constituie rețerele cursului opțional *Tainele comunicării*, la nivelul ariei curriculare „Limbă și comunicare”, destinat elevilor claselor I-IV.

Comunicarea în limba maternă este abilitatea de a exprima și de a interpreta concepte, gânduri, sentimente, fapte și opinii, atât în formă scrisă, cât și orală (ascultare, vorbire, citire și scriere), și de a interacționa lingvistic adecvat și creativ, în diverse contexte sociale și culturale: în educație și formare, la muncă, acasă și în timpul liber.

Tainele comunicării oferă discuții libere, texte și sarcini oportune pentru dezvoltarea competențelor de comunicare prin variate situații concrete și implementarea cu succes a acestora în situații concrete din viață.

Situațiile concrete pornesc de la o maximă, o întrebare, un text, explorându-le și redând o gamă variată de domenii de referință ce influențează receptorul, provocând la el anumite reacții care ar conduce la realizarea unor obiective scontate.

Prin urmare, în activitatea de predare învățătorul va avea în vedere sporirea la elevi a competenței de exprimare orală și creșterea calitativă a nivelului acesteia, prin apelul la elemente de retorică și de semantică a discursului oral. Este evidentă, astfel, necesitatea abordării curriculumului dintr-o perspectivă inter- și transdisciplinară, care să valorifice creator potențialul semantic al limbajului reflectat în eficiența comunicării atât orale, cât și scrise.

Includerea în schema orară a disciplinei nominalizate este argumentată și de contextul actual de modernizare a învățământului din perspectiva educației centrate pe elev care presupune asigurarea dezvoltării și autodezvoltării elevului în raport cu particularitățile individuale ale acestuia în calitate de subiect al procesului educațional; oferirea fiecărui elev a posibilității de a realiza potențialul propriu în cunoaștere, comportament, socializare; dezvoltarea experiențelor individuale ale elevilor și includerea lor în activitatea de instruire activă.

Statutul disciplinei în planul de învățământ: Disciplină opțională în aria curriculară *Limbă și comunicare*

Valoarea formativă a disciplinei: formarea deprinderilor practice de comunicare în diverse situații de viață; dezvoltarea abilităților de comunicare; dezvoltarea creativității în comunicare.

Beneficiari:

➤ *Cadrele didactice* vor utiliza acest document pentru proiectarea didactică, elaborarea și aplicarea tehnologiilor educaționale moderne, formarea și evaluarea competențelor elevilor.

➤ *Elevii* vor utiliza curriculumul pentru stabilirea obiectivelor de autoformare, planificarea carierei, conceperea strategiilor proprii de învățare.

➤ *Părinții* vor apela la curriculum pentru monitorizarea calității procesului educațional.

➤ *Autorii manualelor, ghidurilor și altor materiale didactice* vor utiliza acest document, pentru crearea ofertei de auxiliare didactice, evitând suprasolicitarea informațională.

➤ *Factorii de decizie* vor utiliza acest document pentru monitorizarea calității procesului educațional la disciplina opțională.

Principiile specifice predării – învățării disciplinei:

- a) Centrarea educației lingvistice pe comunicarea în diverse sfere ale cotidianului, pe formarea competențelor comunicative.
- b) Întemeierea educației lingvistice și literar-artistice pe legile și fenomenele receptării și pe interpretarea textelor literare.
- c) Educația prin valori și pentru valori.
- d) Corelarea sistemelor instrumentale comunicative/literare.

- e) Diferențierea sistemelor de activitate a elevilor în funcție de: obiectivul urmărit; vârsta elevului; textul abordat/elaborat; situația de comunicare.

Orientări generale de predare – învățare a disciplinei. Disciplina opțională *Tainele comunicării* îi oferă învățătorului posibilitatea să continue formarea culturii comunicării, să contribuie la structurarea unei comunicări corecte și eficiente. Crearea în învățământul primar al unui mediu lingvistic adecvat este o condiție esențială pentru formarea și dezvoltarea competenței comunicative la această vârstă. Preocuparea cadrului didactic pentru formarea competenței comunicative trebuie să se sprijine pe competențele generale și specifice, optimizarea metodologiei didactice ce ar orienta micul școlar spre o comunicare civilizată.

Această disciplină se va realiza în concordanță cu sistemul de competențe pentru învățământul primar, necesare elevilor pentru continuarea studiilor și în viață, avînd menirea să asigure o integrare socială cât mai bună prin achizițiile comunicaționale.

În demersul pedagogic se va pune accent pe dezvoltarea competenței educației lingvistice și literare care constă în manifestarea culturii comunicaționale. De fapt, micul școlar nu sesizează ușor lumea din jur, nu comunică destul de eficient cu semenii, cu greu se integrează în societate, cât și în soluționarea unor probleme, exprimîndu-și anevoios gîndurile, stările, sentimentele, opiniile.

Activitățile de comunicare în clasele primare vor cuprind exerciții de comunicare orală și scrisă. Cele două forme de comunicare se intercalează, sprijinindu-se reciproc și de fiecare dată una are o pondere mai mare. Pentru a trece la o comunicare scrisă, trebuie de realizat o pregătire minuțioasă prin intermediul comunicării orale. Ca să obținem o comunicare eficientă, este nevoie de a respecta anumite reguli din cultura comunicării, a provoca micul școlar în diverse activități de comunicare și creativitate, a-i stimula interesul și inițiativa, a-l ajuta să se afirme, să se manifeste, ținînd cont de ritmul de dezvoltare al fiecăruia.

A comunica eficient și expresiv cu ceilalți și cu sine înseamnă: să convingi; să poți dezvolta gîndirea, afectivitatea și personalitatea; să informezi inteligibil și să înțelegi corect semnificația mesajului; să sesizezi și să conștientizezi reacțiile, atitudinile și modificările comportamentale ale receptorilor sau auditoriului.

Prin procesul comunicării verbale sau nonverbale noi urmărim, așadar, să fim receptați cum trebuie, să fim înțeleși cât mai corect posibil, să fim acceptați de interlocutori și să provocăm o schimbare de atitudine sau de comportament în rîndul audienței.

Orientări la formarea de valori și atitudini-constituente ale competențelor.

Comunicarea interumană se realizează cu ajutorul unor limbaje verbale și nonverbale prin care se schimbă mesaje (informații, simboluri, semnificații, idei, sentimente, intenții, interese etc.) pentru a influența mai ales calitativ comportamentul celuilalt. *Competența de comunicare* este înțeleasă drept o combinație de aptitudini, cunoștințe și atitudini, care include de asemenea motivația de a învăța într-o situație concretă. Elevii vor fi orientați să rezolve situații semnificative în diverse contexte care prezintă anumite probleme din cotidian, manifestînd comportamente, atitudini, achiziții finale. Astfel vom forma la elevi atitudini și valori:

- comunicare asertivă;
- spirit de inițiativă;
- spirit de responsabilitate;
- independență în gîndire și acțiune,
- toleranță în convingeri și atitudini;
- respect față de valorile naționale și general-umane;
- gîndire deschisă, creativă;
- curiozitate și imaginație;
- a învăța să învețe;
- deschidere spre schimbare.

Alte prevederi conceptuale. Stimularea gîndirii autonome, reflexive și critice în raport cu diversele mesaje receptate. Cultivarea unei atitudini pozitive față de comunicare prin

conștientizarea impactului limbajului asupra celorlalți și prin nevoia de a înțelege și de a folosi limbajul într-o manieră pozitivă, responsabilă din punct de vedere social. □Cultivarea unei atitudini pozitive față de limba română și recunoașterea rolului acesteia pentru dezvoltarea personală și îmbogățirea orizontului cultural. □Dezvoltarea interesului față de comunicarea interculturală. □Axarea pe principiile de bază ale metodei comunicative: individualizarea; funcționalitatea; noutatea; situaționalitatea.

II.Competențele-cheie /transversale:

Curriculum-ul la disciplina *Tainele comunicării* este conceput în concordanță cu componentele de bază ale curriculumului modernizat pentru învățământul primar din Republica Moldova. De aici importanța racordării competențelor specifice disciplinei respective la competențele transversale ale învățământului. Competențele transversale sunt derivate din opt competențe-cheie recomandate de Consiliului Uniunii Europene pentru toate sistemele de învățământ, inclusiv pentru Republica Moldova, care a completat acest șir cu încă două competențe-cheie *Competența acțional-strategică* și *Competența de autoevaluare și autocunoaștere*.

Aceste zece competențe-cheie sunt relevante pentru fiecare disciplină școlară, dar având funcționalitate diferită, în funcție de specificul acțional și de conținutul disciplinei abordate. Actualul curriculum urmărește formarea la elevi a unui set de *competențe specifice*, ce sunt etape ale formării competențelor transdisciplinare și sunt formate/dezvoltate treptat pe parcursul întregului demers didactic.

Competențe cheie-transversale:

1. Competențe de învățare/ de a învăța să înveți
2. Competențe de comunicare în limba maternă/ limba de stat
3. Competențe de comunicare într-o limbă străină
4. Competențe de bază în matematică, științe și tehnologie
5. Competențe acțional-strategice
6. Competențe digitale, în domeniul tehnologiilor informaționale și de comunicare (TIC)
7. Competențe interpersonale, civice, morale
8. Competențe de autocunoaștere și autorealizare
9. Competențe culturale, interculturale (de a recepta și a crea valori)
10. Competențe antreprenoriale

III. Competențe transdisciplinare pe treapta primară de învățământ

Pentru treapta primară de învățământ au fost stabilite competențe transdisciplinare descendente din sistemul de competențe-cheie transversale menționate.

<i>Competențe de învățare/ de a învăța să înveți</i>	• Competențe de a învăța din surse diverse, independent și împreună cu alții. • Competențe de a acționa în vederea satisfacerii unor nevoi prin autoformare (stabilește scopuri și realizează planuri de învățare a unor abilități).
<i>Competențe de comunicare în limba maternă/ limba de stat</i>	Competențe de a aplica abilitățile de bază integratoare în situațiile de învățare și comunicare cotidiană. • Competențe de a comunica idei și a concluziona pe baza unui text citit independent.
<i>Competențe de comunicare într-o limbă străină</i>	• Competențe de a comunica, aplicînd un minimum lexical și gramatical în limba dată.
<i>Competențe de bază în matematică, științe și tehnologie</i>	Competențe de observare, de utilizare a instrumentelor de măsurare și de descriere în vederea obținerii informației despre lumea vie și inertă. • Competențe de utilizare a operațiilor matematice de bază și a proprietăților lor pentru a inventa soluții economice a problemelor în activitatea de învățare. • Competențe de utilizare a diverselor forme de sistematizare și prezentare a informației. • Competențe de a-și construi comportamentul său în raport cu natura pe baza cunoașterii relației „cauză - efect”.
<i>Competențe acțional-strategice</i>	• Competențe de a acționa conform unui plan în activitatea de învățare și odihnă. • Competențe de a stabili legătură între propriile capacități, eforturi și rezultatele activității.
<i>Competențe digitale, în domeniul tehnologiilor informaționale și de comunicare (TIC)</i>	Competențe de utilizare a resurselor informatice digitale destinate învățării și odihnei.
<i>Competențe interpersonale, civice, morale</i>	Competențe de a interacționa constructiv cu oamenii din jur, pe bază de colaborare. • Competențe de valorizare a familiei, clasei, școlii, a relațiilor de prietenie. • Competențe de a identifica apartenența sa națională, a-și valoriza propriul popor, țară, a respecta normele de comportament legate de simbolurile Republicii Moldova.
<i>Competențe de autocunoaștere și autorealizare</i>	• Competențe de a manifesta atitudine pozitivă și încredere în forțele proprii. • Competențe de autorefecție, autoevaluare și autocontrol în activitatea de învățare, în relațiile cu alte persoane. • Competențe de a-și asuma responsabilitatea față de înfățișarea și sănătatea sa, față de obiectele personale. • Competențe de securitate personală.
<i>Competențe culturale, interculturale (de a recepta și a crea valori)</i>	Competențe de utilizare a mijloacelor artistice pentru autocunoaștere și autoexprimare. • Competențe de a respecta diversitatea dorințelor și posibilităților oamenilor, recunoaște drepturile persoanelor reprezentante ale diferitor culturi.
<i>Competențe antreprenoriale</i>	Competențe de analiză a relației „costuri - beneficii” pentru a lua decizii în activitatea cotidiană și cea de învățare. • Competențe de inițiere a jocurilor, activităților în grup și contactelor cu colegii săi.

IV. Competențe generale ale disciplinei

1. Comprehensiunea, reproducerea și producerea mesajului oral și scris.

2. Optimizarea exprimării orale în contextul situațiilor de viață.
3. Exprimarea scrisă în mod corect, logic, coerent și concis a observațiilor, gândurilor, ideilor, sentimentelor.

V.Repartizarea temelor pe clase și pe unități de timp

CLASA	MODULE	NR .DE ORE
I	1.Omul și comunicarea. Clasa mea. 2.Întrebări și răspunsuri. Sînt școlar. 3. Comoara literelor. Hărnicie. 4.Comunicarea postlectorală prin tainele lecturii.	34
II	1.Învățătura este o comoară. Discuția. 2.Modalități de desfășurare a dialogului. 3.Feeria iernii. Comunicarea în acțiune. 4. Narațiunea. Munca aduce fericire. 5.Comunicarea nonverbală și paraverbală. 6.Characterizarea personajelor. Legenda și basmul.	34
III	1.Castelul înțelepciunii. Normele comunicării eficiente. 2. Întrebări și răspunsuri. Tălmăcirea proverbelor. 3. Comunicarea orală și scrisă. Clopoței iernii. 3.Narațiunea. Țara mea privită din stele. 4.Scrisoarea. Școala și mama. 5.Comunicarea nonverbală. Vestitorii primăverii. 6.Recital de poezie. Țara florilor.	34
IV	1.Pomul comunicării. Școala – casa cu suflet de lumină. 2.Comunicarea eficientă. Limba îmi sfințește neamul. 3 Scrisoarea. Avem o țară sfântă. 4.Comunicarea prin internet. Aventuri. 5.Toleranța în comunicare. Învăță de la toate. 6.Pgini de jurnal. Farmecul ninsorii. 7. Caracterizarea personajelor. Prietenie. 8. Felicitarea. Casa părintească. 9.Articolul de ziar. Evantaiul primăverii. 10.Compunerea în proză și în versuri. Școala – o șansă sigură de a reuși în viață.	34

VI. Competențele specifice disciplinei, unitățile de conținut, activități de învățare și evaluare

CLASA I

Competențe specifice	Conținuturi	Activități de învățare și evaluare
1.1. Sesizarea cuvântului și propoziției ca elemente esențiale în comunicarea între oameni.	Omul și comunicarea.	• Exerciții de pronunție corectă a cuvintelor și explicarea sensului acestora; • exerciții de clasificare a cuvintelor după înțelesul lor și utilizarea acestora în alcătuirea propozițiilor simple și dezvoltate;
1.2. Utilizarea corectă a cuvintelor și a propozițiilor în discuțiile cotidiene și în reproducerea unor informații.	Discuția. Hai să colorăm, să discutăm, să povestim...	• exerciții de ordonare logică a gândurilor în emiterea mesajelor;
1.3. Emiterea mesajelor în cadrul dialogului.	Comunicăm în baza imaginii. Clasa mea	• aplicații pe baza imaginilor, presupuneri de conținut, descoperirea exprimării comunicative în diverse situații: propoziții, verbalizare coerentă, folosind informații din diferite domenii;
1.4. Construirea corectă și logică a enunțurilor în cadrul unui mesaj oral și scris;	Răspundem la întrebări. Prima carte de citire.	• exersări de conștientizare a mesajului exprimat; • exerciții de reproducere și producere a textelor, evenimentelor, întâmplărilor.
1.5. Comentarea informațiilor noi, interesante și utile.	Propoziția. Sînt școlar.	• exerciții de antrenare a însușirii conștiente a componentelor unui dialog și a priceperii de a formula întrebări și răspunsuri;
2.1. Emiterea mesajelor specifice activității școlare și vieții cotidiene.	Să comunicăm corect.	• activități de combinare și stabilire a relațiilor dintre formulele dialogului și eticheta comunicării;
2.2. Înțelegerea semnificației mesajului audiat.	Întrebăm și răspundem. Drumul spre școală.	• exerciții de completare a unor dialoguri;
2.3. Formularea întrebărilor și răspunsurilor, respectînd etica comunicării.	Dialogul. Literele .	• exerciții practice de caracterizare a personajelor după un șir de repere;
2.4. Dezvoltarea deprinderilor de aplicare a normelor dialogului în relații interpersonale și situații cotidiene.	Să comunicăm și toamna s-o colorăm. Bogățiile toamnei. Povestim în baza imaginii. În țara poveștilor. Reproducerea fragmentelor.	• exerciții de selectare a ideilor principale din texte și a cărților pentru vîrsta clasei respective;
2.5. Manifestarea interesului pentru o comunicare eficientă în cadrul dialogului și a	Familia. Cum discutăm. Să-nvățăm o poezie.	• exersări în conștientizarea propuse, bazîndu-se și pe

discuțiilor în grup.	Anul Nou. Să memorăm.	cunoștințele acumulate în clasa I, adăugând și expresii plastice;
2.6. Adaptarea comunicării la interlocutor sau la o situație de comunicare.	Darurile iernii. Continuăm gândurile.	• exersări de ajustare a elementelor de comunicare nonverbale la cea verbală; • exerciții de ordonare logică a ideilor într-un text; • exerciții de explorare a emoțiilor și a sentimentelor redată de textul literar; • activități de stimulare a capacităților în participarea jocurilor de rol; • exerciții ghidate de analiză contextuală a cuvintelor cu sens propriu și figurat; • exerciții de valorificare a vocabularului textual și uzual. • exerciții de transcriere corectă a cuvintelor și propozițiilor; • exerciții de ordonare corectă a cuvintelor într-o propoziție; • exerciții-jocuri de stabilire a corespondențelor și acordurilor gramaticale; • exerciții de alcătuire a propozițiilor, folosind cuvinte și imagini; • exerciții de ordonare corectă a propozițiilor într-un text; • exerciții de alcătuire a dialogurilor în grupe mici, din 2 perechi de replici cu folosirea corectă a liniei de dialog; • exerciții de completarea a schemelor, tabelelor și enunțurilor; • exerciții de plasare a semnelor de punctuație într-un text; • exerciții de redactare a textelor cu repere și început dat; • exerciții de continuare a dialogului.
3.1. Respectarea corectitudinii de scriere în procesul emiterii mesajelor.	Frumusețea iernii. Să explicăm sensul expresiilor.	
	Dialogul. Hărnicie.	
3.2. Utilizarea adecvată a cuvintelor cu ortograme noi în redactarea propozițiilor, a enunțurilor proprii.	Dialogul. Prietenie adevărată.	
	Narațiunea. Povestea pînii.	
3.3. Scrierea din memorie a unor cuvinte ce arată acțiuni însușiri și denumesc obiecte.	Creare de texte scurte. Anotimpurile.	
	Adie a primăvară. Povestim în baza imaginii.	
3.4. Utilizarea conștientă a semnelor de punctuație în scrierea sau transcrierea mesajelor.	Primăvara. Descrierea.	
	Martie. Dialogul.	
3.5. Scrierea unor propoziții și mici texte alcătuite pe baza ilustrațiilor.	Darurile naturii. Construim răspunsuri.	
	Feeria dimineții. Ne imaginăm și dezvoltăm.	
3.6. Redactarea textelor proprii cu și fără repere, aplicând tehnicile de redactare învățate.	Prietenii înaripați.	
	Completăm enunțuri.	
3.7. Manifestarea interesului pentru crearea textelor în baza imaginilor.	Țara mea. Explicăm maxime.	
	Jocurile copiilor. Creăm enunțuri.	
	Sora soarelui. Creăm mici texte.	
	Frumusețea florilor. Atribuim însușiri.	
	SERBAREA Abecedarului.	
	Lecție de totalizare.	

CLASA II

Competențe specifice	Conținuturi	Activități de învățare și evaluare
1.1. Sesizarea cuvântului și a propoziției ca elemente esențiale în comunicarea între oameni;	Omul și comunicarea. Discuția. Pe cărările vacanței. Învățătura este o comoară.	• Exerciții de pronunție corectă a cuvintelor și explicarea sensului acestora; • exerciții de clasificare a cuvintelor după înțelesul lor și utilizarea acestora în alcătuirea propozițiilor simple și dezvoltate; • exerciții de ordonare logică a gândurilor în emiterea mesajelor; • aplicații pe baza imaginilor, presupuneri de conținut, descoperirea exprimării comunicative în diverse situații: propoziții, verbalizare coerentă, folosind informații din diferite domenii; • exersări de conștientizare a mesajului exprimat; • exerciții de reproducere și producere a textelor, evenimentelor, întâmplărilor. • exerciții de antrenare a însușirii conștiente a componentelor unui dialog și a priceperii de a formula întrebări și răspunsuri; • exerciții de completare a unor dialoguri; • exerciții practice de caracterizare a personajelor după un șir de repere; • exerciții de selectare a ideilor principale din texte și a cărților pentru vârsta clasei respective; • exersări în conștientizarea procesului de descriere a obiectelor, adăugând și expresii plastice;
1.2. Utilizarea corectă a cuvintelor și a propozițiilor în discuțiile cotidiene și în reproducerea unor informații.	Discuția în perechi. Ne cheamă cartea. Propoziția. Culoarele toamnei.	
1.3. Stimularea capacității de a participa la emiterea mesajelor în cadrul dialogului.	Plaiul meu. Lucrul cu dicționarul. Formule de politețe. Învățătorul – izvor de lumină.	
1.4. Construirea corectă și logică a enunțurilor în cadrul unui mesaj oral și scris;	Reproducerea și producerea mesajului. O întâmplare.	
1.5. Comentarea informațiilor noi, interesante și utile din viață;	Fiecare zi e frumoasă în felul ei. Răspunsuri la întrebări. Dialogul. Hărnicia – mărgăritarul cel mai strălucitor.	
2.1. Emiterea mesajelor specifice activității școlare și vieții cotidiene. Înțelegerea semnificației mesajului audiat.	Cuvântul în text. Orice meserie e frumoasă. Comunicarea orală și scrisă. Fii bun cu viețuitoarele.	
2.2. Formularea întrebărilor și răspunsurilor, respectând etica comunicării.	Receptarea mesajului. Bunătatea va salva lumea. Feeria iernii. Comparația. E vremea colindelor. Versuri inspirate de sărbătorile iernii.	
2.3. Dezvoltarea deprinderilor de aplicare a normelor dialogului în relații interpersonale și situații cotidiene;	Descrierea. Grijiile iernii. Dialogul. Fiecare cu vârsta lui.	

2.4. Manifestarea interesului pentru o comunicare eficientă în cadrul dialogului și a discuțiilor în grup;	Narațiunea. Munca aduce fericire. Creare de texte scurte. Ascultarea-i lucru sfânt.	• exersări de ajustare a elementelor de comunicare nonverbală la cea verbală; • exerciții de ordonare logică a ideilor într-un text;
2.5. Adaptarea comunicării la interlocutor sau la o situație de comunicare.	Să simți cu inima. Creăm versuri. Mama – cea mai scumpă ființă de pe lume. Felicitarea.	• exerciții de explorare a emoțiilor și redare de textul literar; • activități de stimulare a capacităților în jocurile de rol;
3.1. Respectarea corectitudinii de scriere a ideilor emise.	Comunicarea nonverbală și paraverbală.	• exerciții ghidate de analiză contextuală a cuvintelor cu sens propriu și figurat;
3.2. Scrierea din memorie a unor cuvinte ce arată acțiuni însușiri și denumesc obiecte.	Evantaiul primăverii. În grădina copilăriei. Creăm versuri.	• exerciții de valorificare a vocabularului textual și uzual.
3.3. Utilizarea conștientă a semnelor de punctuație în scrierea sau transcrierea mesajelor.	Legenda e soră cu basmul. Crearea textului cu început dat.	• exerciții de transcriere corectă a cuvintelor și propozițiilor; • exerciții de ordonare corectă a cuvintelor într-o propoziție;
3.4. Scrierea unor propoziții și mici texte alcătuite pe baza ilustrațiilor.	Întrebări și răspunsuri. Prietenie. Reproducerea și producerea mesajului.	• exerciții de alcătuire a propozițiilor, folosind cuvinte și imagini; • exerciții de ordonare corectă a propozițiilor într-un text;
3.5. Manifestarea interesului pentru crearea textelor în baza imaginilor.	Pîine pe masă – cîntec în casă. În împărăția florilor. Familia lexicală. Compoziție cu început dat. Bunicii sînt ca sfinții. Caracterizarea personajelor. Vara bate la fereastră. Descrierea cu ajutorul cuvintelor de reper.	• exerciții de completarea a schemelor, tabelelor și enunțurilor; • exerciții de plasare a semnelor de punctuație într-un text; • exerciții de redactare a textelor cu repere și început dat; • exerciții de continuare a dialogului.

Competențe specifice	CLASA III Conținuturi	Activități de învățare și evaluare
1.1. Stimularea capacității de a citi și a audia mesaje specifice activității școlare și vieții cotidiene.	Deschide cartea comunicării. Normele comunicării eficiente. Textul <i>Îndemn</i> , N. Mîndru.	• exerciții de identificare a propozițiilor care afirmă, demonstrează, aprobă anumite stări emotive ale vorbitorului;
1.2. Comentarea informațiilor noi, interesante și utile.	Cultura comunicării. Culege înțelepciune. Textul <i>Castelul înțelepciunii</i> , A. Mîndru.	• exerciții de transformare a propozițiilor simple în propoziții dezvoltate;
1.3. Memorarea și utilizarea cuvintelor, îmbinărilor de cuvinte, expresiilor în diverse situații de comunicare.	Publicitatea. Cartea – prietena mea. Textul <i>Cum se face o carte</i> , G. Vieru.	• idei de buzunar; • reporterii și jurnaliștii;
1.4. Expunerea propriilor opinii vizavi de cele audiate și citite.	Lecții – lecții... Tălmăcirea proverbelor.	• plimbarea cu geamantanul;
1.5. Construirea corectă și logică a enunțurilor în cadrul unui mesaj.	Comunicarea eficientă. Caruselul toamnei. Textul <i>Cad frunzele</i> , M. Peneș.	• exerciții de reformulare a unui mesaj;
1.6. Formularea întrebărilor și răspunsurilor, respectând etica comunicării.	Concurs: <i>Recital de poezie</i> .	• activități de construcție a dialogurilor orale și scrise;
2.1. Utilizarea deprinderilor de normare a dialogului în relații interpersonale.	Reproducerea și producerea mesajului. Fauna țării. Textul <i>Ciocănițoarea</i> , E. Jianu.	• exerciții de reglare a intonației, a tonului și a vitezei proprii de a vorbi;
2.2. Identificarea și selectarea unităților lexicale din diverse contexte.	Descrierea naturii. Flora. Textul <i>Fagul</i> , S. Mehedinți.	• exerciții de realizare orală a unui plan simplu de idei;
2.1. Utilizarea deprinderilor de normare a dialogului în relații interpersonale.	Dialogul. Povestea timpului. Textul <i>O întâmplare deosebită</i> , C. Gruia.	• activități de comunicare pe baza unui plan de idei realizat anterior;
2.2. Identificarea și selectarea unităților lexicale din diverse contexte.	Întrebăm și răspundem. Minunile tehnicii. Textul <i>Creierul-minune</i> .	• exerciții de trecere de la vorbirea directă la vorbirea indirectă;
2.1. Utilizarea deprinderilor de normare a dialogului în relații interpersonale.	Ascultăm interlocutorul. Misterele legendei. Textul <i>Haina ariciului</i> , legendă.	• povestirea unor texte citite;
2.2. Identificarea și selectarea unităților lexicale din diverse contexte.	Comunicarea orală și scrisă. Clopoștii iernii. Textul <i>Iarna</i> , Gh. Dimitriu.	• jocuri de cuvinte: ex. de rostire corectă a cuvintelor cu probleme de accentuare;
2.1. Utilizarea deprinderilor de normare a dialogului în relații interpersonale.	Concurs: <i>Recital de poezie</i> .	• activități de organizare a concursurilor-recital de poezie cu aprecieri verbale reciproce;
2.2. Identificarea și selectarea unităților lexicale din diverse contexte.	Salutul. La Mulți Ani! Textul <i>Vals stelar</i> , T. Artiemeva.	• exerciții de ascultare a unor mesaje ; exerciții de observare, interpretare a unor

2.3.Redactarea textelor proprii cu și fără repere, aplicând regulile învățate.	Luceafărul poeziei. Textul <i>Cîntecul străinătății</i> , M. Eminescu. Concurs: <i>Recital de poezie</i> .	imagini, semne, semnale auditive și vizuale;
2.4.Manifestarea interesului pentru o comunicare eficientă în cadrul dialogului și a discuțiilor în grup.	Receptarea mesajului. În relație cu natura. Textul <i>Omul și pasărea</i> , I. Creangă.	• exerciții de alcătuire a planului simplu de idei și redactare a unor compuneri pe baza acestuia;
3.1.Respectarea corectitudinii de scriere în procesul emiterii mesajelor.	Ordonarea logică a enunțurilor <i>Plecăciune graiului și pînii</i> , A. Zaprojanu. Întrebăm, răspundem, povestim. <i>Avem o țară sfântă</i> . Textul <i>Țara florilor</i> , M. Roman.	• interviuri, dialoguri; • exerciții de recitare expresivă a versurilor; • exerciții de reproducere a mesajelor ascultate, citite sau vizionate;
3.2.Utilizarea adecvată a cuvintelor cu ortograme noi în redactarea propozițiilor, a enunțurilor proprii.	Narațiunea. Textul <i>Țara mea privită din stele</i> , Iurie Miron. Creare de texte scurte. Ascultă sfatul bătrînesc. Textul <i>Pinul singuratic</i> , A. Mitru.	• simulări ale unor situații de comunicare; • exerciții de stabilire a acordurilor gramaticale;
3.3. Scrierea din memorie a unor cuvinte ce arată acțiuni, însușiri și denumesc obiecte.	Sfătosul bunic din Humulești. Textul <i>La Humulești</i> , N. Nasta.	• exerciții de fixare a accentului în cuvânt;
3.4. Utilizarea conștientă a semnelor de punctuație în scrierea sau transcrierea mesajelor.	Practica. Textul <i>Țara mea privită din stele</i> , Iurie Miron. Părțile textului. Amintiri plăcute. Textul <i>Primele impresii</i> , I. Iachim.	• exerciții practice de stabilire a acordului gramatical; • identificarea cuvintelor cheie într-un enunț;
3.5. Scrierea unor propoziții și mici texte alcătuite pe baza ilustrațiilor.	Scrisoarea. Școala copilului e inima mamei. Textul <i>Mama</i> , I. Creangă. Comunicarea nonverbală. Vestitorii primăverii. Textul <i>Buburuza</i> , E. Jianu. Concurs: <i>Recital de poezie</i> .	• exerciții de completare a propozițiilor lacunare cu structurile morfologice învățate. • exersări de completare și de organizare corectă a agendei de lectură după modelul propus de către învățător, în cooperare cu părinții.
	Zorii dimineții se revarsă. Textul <i>Dimineața</i> , F. Mironov. Glasul pădurii. Textul <i>Pădurea</i> , N. Dabija.	• exerciții de redactare a paginii de jurnal;
	Întrebări și răspunsuri. Ploița cuminte. Textul <i>Stăpîna ploii</i> .	• exerciții de orientare a preferințelor de lectură prin ceea ce le a atras atenția sau pentru scopul urmărit.
	Reproducerea și producerea mesajului. Țara florilor. Textul <i>Vioreaua</i> , F. Ionescu.	
	Vara. Comunicare orală și scrisă.	

CLASA IV

Activități de învățare și evaluare

Competențe specifice	Conținuturi	Activități de învățare și evaluare
1.1. Conștientizarea rolurilor de emițător sau destinatar al mesajului în scopul racordării limbajului la situația de comunicare.	Pe potecile vacanței. Pomul comunicării. Reguli elementare ale comunicării eficiente. Cultura comunicării. Școala – casa cu suflet de lumină. <i>Sună clopoțelul</i> , R. Cîrneci.	• exerciții de citire selectivă și stabilirea relațiilor dintre titlu, conținut și tematică; • exerciții de elaborare a întrebărilor în baza textului citit independent;
1.2.Receptarea corectă a unui mesaj în funcție de mijloacele suplimentare de transpunere a informației.	Compunere după un plan de idei. Răbdare și sîrguință. <i>Prima bancă</i> , L. Blaga.	• exerciții de comunicare postdoctorală pentru desprinderea ideilor principale;
1.3.Stimularea capacității de a citi și a audia mesaje specifice activității școlare și vieții cotidiene.	Mesajul. Toate-s vechi și noi sînt toate. <i>Cartea de pe coarda casei</i> , A. Strîmbeanu. Ne îmbogățim lexicul. Limba îmi sfințește neamul. Textul <i>Rădăcinile</i> , Șt. Tudor.	• exerciții de identificare a întâmplărilor într-o succesiune logică dintr-un text citit;
1.4.Expunerea propriilor opinii vizavi de cele audiate și citite.	Scrisoarea. Plai natal. Textul <i>Cetatea Sorociei</i> , legendă. Receptarea mesajului. Avem o țară sfîntă. Textul <i>Moștenire</i> , D. Matcovschi.	• exerciții de reproducere a textelor, respectînd intonația impusă de conținut și semnele de punctuație;
2.1.Construirea corectă și logică a enunțurilor în producerea mesajelor orale și scrise.	Comunicarea prin internet. Aventură. <i>Povestea computerului care s-a luptat cu balaurul</i> , St. Lem.	• exerciții de reformulare a unui mesaj cules independent din alte surse;
2.2.Identificarea și selectarea unităților lexicale din diverse contexte.	Situația de comunicare. Învață din povești. Textul <i>Săracul fericit și bogatul nenorocit</i> , poveste.	• exerciții de explorare a emoțiilor și a sentimentelor rediate de textul literar;
2.3.Reproducerea integrală sau selectivă prin cuvinte proprii a conținutului unui text citit sau audiat.	Comunicarea scrisă. Munca lungește viața. Textul <i>Cine este cel mai puternic pe pămînt</i> , A. Mitru.	• activități de utilizare a formulelor din eticheta comunicării;
2.4.Identificarea mijloacelor artistice în text.	Toleranța în comunicare. Învață de la toate. <i>Sfatul copiilor</i> , Voicu Alexandru.	• discuții libere în baza textelor studiate și a temelor propuse de către elevi;
2.5.Formularea clară, corectă și concisă a gândurilor potrivite unor situații date;	Personificarea. Norii suri își poartă plumbul. Textul <i>S-a dus toamna, I. Druță</i> .	• exerciții de dialog și jocuri de rol cu persoane diferite;
2.6.Intonarea propozițiilor în funcție de scopul comunicării, de starea	Intensitatea vocii. Farmecul ninsorii. <i>Prima ninsoare</i> . Evaluare sumativă. Pagini de jurnal. Tradiții, obiceiuri de Crăciun.	• dramatizarea unor fragmente, prezentarea prin gest, mimică a personajelor și a unor replici;
		• exerciții de punere în scenă a unor povestiri etc.
		• simularea unor situații de comunicare;
		• activități de construcție a dialogurilor orale și scrise;
		• activități de simulare a unor situații de comunicare,
		• activități în grupuri mici de

emotivă transmisă.	Caracterizarea personajului. Doi mari prieteni. Textul <i>Luceferii</i> , V. Buzuleanu.	elaborare a mesajelor orale în baza unei situații problematizate;
2.7. Recunoașterea tipurilor de propoziții utilizate în textele citite în scopul înțelegerii semnificației lor.	Descrierea. Iarna pe umeri broboadă și-a pus. <i>Iarna</i> , B. Ștefănescu-Delavrancea.	• exerciții de identificare a propozițiilor care afirmă, demonstrează și aprobă anumite stări emotive ale vorbitorului;
2.8. Utilizarea corectă a mijloacelor expresive în comunicarea orală;	Intensitatea vocii. Prietenia este mai tare decât cetățile. Textul <i>Mai tare decât cetățile</i> , poveste populară.	• exerciții de exprimare a emoțiilor și sentimentelor în baza unui studiu de caz;
3.1. Construirea corectă și logică a enunțurilor în cadrul unui mesaj scris.	Caracterizarea personajelor. Domnitorii Moldovei. Textul <i>Ștefan cel Mare</i> , N. Dabija.	• exerciții practice de identificare a elementelor de versificație; jocuri de rimă, încercări de a scrie poezii;
3.2. Scrierea din memorie a unor cuvinte ce arată acțiuni, însușiri și denumesc obiecte.	Întrebări și răspunsuri. Binecuvântare părintească. Textul <i>Casa părintească</i> , Ana Manole.	• exerciții de explicare a sensului cuvintelor noi în diverse contexte cu sau fără dicționar;
3.3. Utilizarea conștientă a semnelor de punctuație în scrierea sau transcrierea mesajelor.	Felicitarea. Mama-i cea mai veche carte din lume. Textul <i>Pasărea albă a copilăriei mele</i> . I. Druță.	• exerciții de elaborare a textelor orale în baza unor imagini cu utilizarea expresiilor plastice;
3.4. Aplicarea tehnicilor de combinare corectă a formulelor din etica comunicării cu formularea replicilor într-un mesaj scris.	Articolul de ziar. Lumea plină de vraja operelor crengiene. Textul <i>Prin locurile pe unde a trăit Ion Creangă</i> , N. Labiș.	• exerciții de intensificare a transferului informațional cu referință la comunicarea nonverbală și utilizarea acestora în situații practice;
3.5. Redactarea textelor proprii cu și fără repere, aplicând tehnicile de redactare învățate.	Comunicarea orală și scrisă. Zilele Babei Dochia. Textul <i>Baba Dochia</i> .	• exerciții de descoperire a conținutului textului prin situații problematice;
3.6. Manifestarea interesului pentru crearea textelor în baza imaginilor.	Compunem poezii. Salutare, primăvară! Textul <i>Imn de primăvară</i> , N. Mîndru.	• activități dirijate în exprimarea gândurilor și emoțiilor pe baza unui text citit;
	Compunere după un plan de idei. Ocrotiți de mama și de soare. <i>Soarele</i> , I. Iachim.	• exerciții de identificare a elementelor descriptive și a dialogului dintr-un text explicând semnificația lor;
	Receptarea mesajului. Naturii vii – atenție și grijă. Textul <i>Păsărica ucisă</i> , E. Pelin.	• activități variate de înțelegere și însușire a sensurilor cuvintelor noi;
	Creăm un nou text. Rîndunica – pasărea norocului. Textul <i>Rîndunelele</i> , N. Mîndru.	• exerciții de exprimare a stării emotive postlectorale, utilizând vocabularul textual;
	Ziua bună se cunoaște de dimineață. Textul <i>Bună dimineața</i> , N. Mîndru.	• exerciții de identificare a epitetului, comparației și personificării într-un mesaj;
	Școala – o șansă sigură de a reuși în viață. Compunere cu început dat.	
	Evaluare sumativă. Un colț fericit.	

Adio, clase primare!

VII. STRATEGII DIDACTICE: ORIENTĂRI GENERALE

Componentele de bază ale oricărui curriculum sunt strategiile educaționale, metodele și tehnicile didactice utilizate în cadrul procesului de predare-învățare care au ca și scop realizarea eficientă a finalităților curriculare.

Cursul *Tainele comunicării* este un curs cu caracter interactiv, ceea ce presupune plasarea elevului în centrul procesului educațional, transformându-l astfel în subiectul învățării. Strategiile didactice interactive contribuie la dezvoltarea gândirii critice, argumentarea opiniei proprii, susținerea unui dialog. Elevii sunt pregătiți pentru viață și în viață în primul rând ei comunică.

Sarcinile, activitățile realizate sunt structurate în trei dimensiuni: exerciții de îmbogățire, activizare a vocabularului; exerciții de explorare a conținutului; exerciții de postlecturare, de creativitate, atitudinale.

Demersul educațional trebuie să fie orientat spre formarea de competențe, ce nu exclud cunoștințele, dar schimbă rolul lor. Strategia didactică, axată pe competențe, îl pune pe învățător în situația de a realiza mai multe acțiuni, înainte de a intra în sala de clasă.

Demersul didactic axat pe noile accente este bazat pe *învățarea prin descoperire, simulare, analiză critică a diverselor studii de caz, situații concrete, debateri argumentate, jocuri de rol, judecăți în triadă, realizarea de proiecte etc.*

Cadrele didactice vor selecta metode adecvate de predare-învățare, în funcție de mai mulți factori (particularitățile de vârstă și individuale ale elevilor, preferințele lor de învățare, condițiile școlii și clasei, etc.)

În funcție de obiectivele planificate, cadrele didactice pot utiliza diverse metode și tehnici didactice, care vor contribui la realizarea eficientă a finalităților curriculare, ca de exemplu: *Cascada de cuvinte, Piatra în gârlă, Agenda cu notițe paralele, Joc de rol, Interviuul, Proiectul de grup, Floarea Lotos, Penița fermecată, Dacă aș fi..., Emisiunile TV, Afișul publicitar, Ecranizarea textelor literare, Procesul judiciar, Teatrul de păpuși, expunerea, asaltul de idei, lectura ghidată, conversația euristică, demonstrația didactică, explicația, exercițiul didactic, studiul de caz, descoperirea didactică, simularea, metoda Pălăriilor gânditoare, Masa rotundă, Interviuul de grup.*

Pornind de la ideea, că învățătorul trebuie să se bucure de autonomie în organizarea demersului didactic, bazându-se pe principiile de responsabilitate și profesionalism, ne vom limita doar la câteva recomandări. În funcție de preferințele și experiențele didactice ale învățătorului în proiectarea și organizarea demersului didactic, recomandăm utilizarea, în procesul de organizare didactică cadrul ERRE (*Evocare - Realizare a sensului – Reflecție - Extindere*). Se recomandă cadrul respectiv deoarece: *permite realizarea unui demers educațional cu adevărat interactiv; se bazează pe experiențele anterioare ale elevilor, ceea ce asigură motivația persistentă a elevilor și plasarea lui în centrul procesului; conduce spre formarea de competențe; ultima etapă a cadrului, Extindere, reflectă orientarea activităților educaționale creative, de luare a deciziei și de a acționa adecvat situației.*

Învățătorul, prin ținută și dicție, va crea un climat stimulator, va încuraja interacțiunea socială, va provoca discuții în baza unor lecturi, va oferi elevilor prilejul de a se afirma.

Astfel se va propune elevilor *lucrul cu dicționarul, definiția cuvântului, microfonul magic, jocul complimentelor, știrea zilei, jurnalul de impresii, târgul de idei, scrisoarea didactică, mica publicitate, interogarea încrucișată, strop de înțelepciune, cuvântul interzis, concurs de inteligență, declar lumii întregi.*

Motto-ul lecției este utilizat cu scopul de a integra elevul în genericul propriu-zis al activității care solicită un șir de activități de învățare. Unele din ele sînt prezente mai jos.

„*Brainstorming-ul*” sau „*Asaltul de idei*”. Elevii propun cît mai multe idei de dezvoltare a maximei. Sînt acceptate toate ideile. Cele mai reușite se accentuează și se scot concluzii.

Interogarea multiprocesuală. Învățătorul propune un șir de întrebări prin care solicită elevilor să talmăcească maxima.

Cine caută, găsește. Se solicită elevilor să caute cele mai importante cuvinte ale maximei și să argumenteze alegerea.

Restabilirea ordinii. Învățătorul propune elevilor să schimbe ordinea gândurilor maximei astfel încât să se păstreze ideea.

Explozia stelară. Se solicită elevilor să propună colegilor cât mai multe întrebări în baza maximei, începând cu cuvintele propuse pe colțurile stelei.

Învățăminte. Elevii citesc atent motto-ul și completează gândul care începe cu ideea „Am învățat că...”.

Mi-e dor de un cuvânt. Se solicită elevilor să citească atent maxima și să selecteze cel mai drag cuvânt după părerea lor, argumentând de ce îi este dor de cuvântul ales.

Alcătuiește un text. Elevii citesc maxima și încearcă în perechi să alcătuiască un text în baza ei.

Continuă gândul. Se propune elevilor să citească în întregime maxima, apoi se solicită să citească numai o parte și să continue gândul cu idei proprii.

Prin rubrica „Reține sfaturi din cultura comunicării” învățătorul cere elevilor să citească atent sfaturile, să le memoreze și să le respecte în orice situație de comunicare. În cadrul studierii acestei rubrici se mai solicită și completarea sfaturilor de către elevi, interogarea multiprocesuală, argumentarea sfaturilor propuse de către autor. Se mai demonstrează tablouri, imagini ce corespund tematicii și culturii comunicării.

Discuția este o rubrică care valorifică potențialul intelectual al elevilor, dezvoltă competențele comunicative și este un schimb de opinii și idei ce poate fi organizată la orice etapă a actului didactic. Discuția propusă înainte de citirea textului literar conține întrebări ce ar stimula și facilita studierea textului și îndeplinirea activităților postlecturale.

Nu întotdeauna e posibil și necesar să distingem modalitatea de discuție de cea de conversație. Discuția poate dura două minute sau 20 de minute, însă în toate cazurile ea este importantă pentru dezvoltarea competențelor comunicative. Conversația are loc, de obicei, cu un elev și întreaga clasă nu participă atât de activ la ea. Iată de ce este indicată discuția în grupuri. Astfel, fiecare are șansa, posibilitatea și dorința de a participa. Discuția la lecție este utilă și importantă pentru acțiunile de formare a competențelor comunicative. În cadrul ei elevii compară și fac schimb de idei, ajungând la anumite concluzii.

Uneori discuțiile încep în mod spontan și aceasta e bine, chiar dacă lecția nu decurge conform proiectului, pentru că învățătorul și elevii vorbesc autentic și nu impus. Alteori dorim să provocăm o discuție. Cum o facem? Oferindu-le elevilor o temă, un subiect – este modul tradițional de a începe o lecție. Dacă punem în discuție un subiect (un anunț publicitar, un eveniment...), este pentru că ceva te-a provocat.

De exemplu: „Am citit un anunț publicitar despre o carte nou apărută. Am vizionat un film interesant care m-a impresionat...”

Dacă dorim ca elevii să vorbească despre acest subiect, trebuie să găsim o cale să-i antrenăm în această discuție. Astfel putem propune subiecte pentru discuții în grup, în perechi sau cu membrii familiei. Nu uităm ca ele să fie însoțite de argumente. Iată câteva: *Cum să prețuim timpul? Ce trebuie să faci pentru a fi om bun? Cum putem să ne organizăm timpul liber? Cu cine ai merge într-o călătorie? Cum respectăm regulile pentru elevi? Unde ai vrea să-ți petreci vacanța? Ce schimbări poți face ca să înveți mai bine? De ce toamna cad frunzele? Cum contribui tu la înflorirea plaiului? Cum îți poți ajuta colegul să fie și el harnic? Care sînt sărbătorile iernii? Oare munca aduce fericire? De ce trebuie să ascuți sfatul părinților? Cum o ajuți pe mama la treburile casnice? Ce te învață primăvara? Cum trebuie să fie un copil educat? De ce trebuie să citim în fiecare zi ceva nou? Cum vezi un prieten adevărat? De ce pâinea trebuie prețuită? Ce flori ai alege pentru prepararea unui parfum? De ce trebuie să comunicăm corect și civilizată? Cum îi ajuți pe bunici și pe cei vîrstnici? Ce poți învăța din cartea naturii? Cum ai vrea să-ți petreci vacanța de vară?*

Uneori discuția nu are nevoie de un anumit subiect, dacă dorim să vorbim câteva minute. De exemplu: În urma audierii unui cântec sau poezii apar întrebările: „*Ce v-a plăcut? De ce?*”

În urma vizionării unui film: „*Cum se numește filmul? Ce învățăminte ai luat?*”

În procesul demonstrării unui tablou: „*Este reușit? Ce părere ai despre culori?*”

Demonstrăm un obiect: „*Care este destinația lui? Din ce-i confecționat?*”

Audierea unor sunete într-o anumită succesiune: „*Ce s-a întâmplat? Ce va urma?*”

Prezentăm o situație de problemă: „*Cum am putea trăi cu 20 lei pe săptămână?*”

E binevenită organizarea discuției sub diverse forme de activitate: în grup, în perechi, cu părinții în familie.

Rubrica „Citește atent” propune texte variate după formă, conținut, tematică, specie literară care contribuie la formarea competențelor de receptare a textului literar cât și a celor comunicative. E recomandabil ca adultul să dirijeze lectura textului, necătfind la faptul că-i de diverse dimensiuni, orice text trebuie să aibă un impact asupra comportamentului cititorului. Copilul trebuie să comunice în baza textului, dar și să scoată niște concluzii pentru viață.

Înainte de lectura textului elevilor li se propune o întrebare sau li se solicită să identifice niște momente importante în textul citit sau ei citesc doar titlul și își imaginează despre ce poate fi vorba în text. Astfel are loc lectura ghidată a textului. Elevilor li se solicită să citească textul pe fragmente, închipuindu-și ce va urma. După lectura tuturor fragmentelor se va relua discuția asupra întregului conținut și, ghidați de învățător, elevii vor extrage învățătura textului. Lectura ghidată contribuie la dezvoltarea imaginației creatoare, a competențelor comunicative, la consolidarea deprinderilor de citire cursivă și expresivă. Mai putem aplica metoda ”Graficul CCC” care implică elevii în procesul de monitorizare a învățării, dezvoltă spiritul de investigație și competența comunicativă. Graficul este schițat pe un poster sau pe tablă cu rubricile „Ce știi despre...?”, „Ce vreau să știu?”, „Ce am aflat din text?”

„*Reține sensul cuvintelor*” este o rubrică ce îmbogățește actul comunicativ și dirijează comprehensiunea textului. Știm că elevii noștri posedă un vocabular sărac, de aceea în caiet se propun variate activități de învățare ce ar facilita exprimarea corectă și conștientă. Un rol important are explicarea, verificarea, precizarea cuvintelor selectate sau emise de către ele, corectarea la timp a eventualelor greșeli și utilizarea acestor cuvinte în vocabularul activ.

Astfel se propun variate activități de învățare. Unele dintre ele pot fi: alcătuieste enunțuri cu aceste cuvinte; propune însușiri pentru unele dintre aceste cuvinte; creează comparații cu cuvintele date; identifică cuvinte cu același sens; găsește un cuvânt - pereche pentru cel propus; include cuvântul într-o comparație; eu zic una, tu zici multe; propune cuvinte-rimă; rostește cuvinte dezmierdătoare; înlocuiește expresia printr-un cuvânt; enumeră cuvinte din aceeași categorie; include cuvintele noi într-un text; alcătuieste biografia cuvântului (sensul cuvântului, cuvinte cu același sens, cu sens opus, expresii frazeologice etc.)

Pentru o receptare mai reușită a textului și o comunicare eficientă în baza lui se propune rubrica „Explorează textul”. Elevilor li se anunță că vor fi în calitate de exploratori ai unui imens pom-caiet cu multe frunze-file și dacă vor cerceta cu atenție, vor munci insistent, vor putea obține titlul de coautor al acestui caiet, dar și explorator al pomului înțelepciunii.

Rubrica „Creează” se îmbină armonios cu cuvântul frumos și deschide elevilor o cale de dezvoltare a creativității și o minunată bucurie a comunicării.

Oricare ar fi opțiunea didactică, aceasta se va dovedi utilă, dacă va reuși să antreneze elevii în activități de învățare atrăgătoare, care să răspundă intereselor și experienței lor de viață și să contribuie la o realizare eficientă a competenței comunicative.

VIII. Strategii de evaluare

Procesul de evaluare la disciplina *Tainele comunicării* va pune accent pe: evaluarea, cu preponderență, a formării de atitudini, exprimare corectă și atitudini comportamentale; utilizarea frecventă a formelor de autoevaluare și evaluare reciprocă; autonomia evaluării, ce presupune monitorizarea propriei reușite.

În perspectiva unui demers educațional centrat pe competențe, se vor utiliza, alături de formele și instrumentele clasice de evaluare, forme și instrumente complementare, cum sunt:

proiectul, autoevaluarea, evaluarea în perechi, observarea sistematică a activității și a comportamentului elevilor, dramatizări, joc de rol, prezentarea emisiunii TV Pentru sporirea eficientizării autoevaluării, sunt recomandate și audierile sau vizionarea secvențelor prezentate ce au fost înregistrate. Activitățile propuse pot fi atât individuale, precum și în grup, iar criteriile de evaluare pot fi elaborate împreună cu elevii, în felul acesta ei vor deveni monitorii propriei învățări.

În cadrul orelor de *Tainele Comunicării* se vor utiliza: portofoliul – cartea de vizită a elevului; pagina de jurnal – reflecții în baza textelor citite; târgul de idei – lansarea celor mai originale idei; turul galeriei – expunerea creațiilor originale; strop de înțelepciune – panou de cultivare a limbii române;

Proiectul de grup – activitate colectivă a elevilor, care are drept scop realizarea unui produs comun. Este o activitate de durată, constituită din trei părți componente: a) proiectare; b) informare, investigare, realizare; c) prezentarea publică a produsului final.

Disciplina *Tainele comunicării* implică formarea și dezvoltarea unor competențe direct corelate cu nevoile și oportunitățile vieții cotidiene. În acest context, accentul se va pune pe componenta *savoir-être*, aceasta presupunând sarcini de evaluare ce au caracter de integrare, permit o estimare amplă a dezvoltării personalității elevului în cadru educativ neformal: teatralizări, mese rotunde, organizarea de expoziții, sondaje de opinii.

Referințe bibliografice

Documente oficiale:

1. Curriculum școlar. Clasele I-IV. Chișinău: Tipografia Centrală, 2010.
2. Ghid de implementare a Curriculumului modernizat pentru treapta primară de învățământ, Chișinău: Lyceum, 2011.

Literatură didactică:

1. Callo, T. *Educația comunicării verbale*. Chișinău: Editura Litera, 2003,
2. Cemortan, S. Jocuri literare. Chișinău. Stelpart SRL, 2008,
3. Dumitriu, Gh. *Comunicare și învățare*. București, Editura Didactică și Pedagogică, 1998,
3. Mîndru, N., Prisacari, S. *Arta discuției*, Chișinău, Lyceum, 2004
4. Mîndru, N. *Tainele comunicării*, Curs opțional pentru clasa I, Chișinău, Lyceum, 2013;
5. Mîndru, N. *Tainele comunicării*, Curs opțional pentru clasa a II-a, Chișinău, Lyceum, 2010;
6. Mîndru, N. *Tainele comunicării*, Curs opțional pentru clasa a III-a, Chișinău, Lyceum, 2011;
7. Mîndru, N. *Tainele comunicării*, Curs opțional pentru clasa a IV-a, Chișinău, Lyceum, 2012;